

Řemesla a cechy na Mostecku

Počátky řemeslného podnikání ve městech jsou nerozlučně spjaty se vznikem a existencí cechů, a proto je na místě podrobněji zachytit jejich vývoj.

Vzdělávací oblast	Člověk a společnost	Průřezové téma	OSV – Rozvoj schopnosti poznávání
Předmět	Občanská výchova	Učivo	Lidská činnost a povolání, jejich kultura, tradice a historie
Přesahy do předmětů	dějepis, český jazyk, společensko-vědní seminář	Metody a strategie	⇒ práce s textem
Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ připomene si historický význam města Mostu ⇒ objasní rozvoj cechařství na Mostecku ⇒ porozumí učivu a práci s textem 	Poznámky	www.4zsjirkov.cz/mujregion.cz Zde naleznete veškeré materiály související s tímto tématem a další podklady najdete také na CD.
Kompetence	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ k učení ⇒ k řešení problémů 	Časový rámec	1 vyučovací hodina
Hodnocení	⇒ vyučující zhodnotí známkou správné vyplnění pracovního listu	Přílohy	
2.1 Řešení pracovního listu		2.2 Pracovní list	

Forma realizace

integrace do výuky

Metodická doporučení:

1. výklad učitele s využitím textu z manuálu pro učitele
2. zpracování pracovních listů žáky
3. vyřešení křížovky

Příloha č. 2.1 - Řešení pracovního listu

II. Doplň křížovku (veškeré potřebné informace najdeš v textu)

Tajenka:

Jak se jmenovalo živnostenské oprávnění, které majiteli určovalo příslušnost k cechu se všemi z toho vyplývajícími povinnostmi a právy?

Mistrovské právo.

1.						H	I	M	M	E	L	W	E	I	N	
2.	Ř	E	Z	N	Í	C	I									
3.						U	S	E	Ň							
4.					Z	L	A	T	O							
5.						H	R	A	B	I	Š	I	C	Ů		
6.						K	R	O	U	P	Y					
7.				M	Í	L	O	V	É							
8.	S	T	A	V	I	T	E	L	S	T	V	Í				
9.									K	O	L	Á	Ř	I		
10.		S	K	O	P	O	V	É								
11.								P	E	R	N	Í	K	Á	Ř	I
12.					Z	A	H	R	A	Ž	A	N	E	CH		
13.						P	L	Á	T	E	N	Í	C	I		
14.						K	O	V	Á	Ř	S	T	V	Í		
15.								P	O	L	É	V	E	K		

Příloha č. 2.2 - Pracovní list k tématu Řemesla a cechy na Mostecku

I. Vznik a rozvoj cechovnictví na Mostecku**1. Potravinářská řemesla:****a) Cech řezníků**

– k tomuto cechu se v Mostě dochovalo největší množství archivního materiálu. Z jeho obsahu vyplývá, že řezníci patřili k nejvýznamnějším a nejbohatším občanům města. Už v tehdejší době platila velmi přísná pravidla a nařízení na ochranu zdraví, která jsou v rozporu se všeobecně vžitou představou o nízké úrovni tehdejší hygieny.

b) Cech pekařů

– v tomto cechu došlo k postupné specializaci, kdy se řemeslník rozhodl věnovat výrobě jen určitého výrobku z mnoha – tedy pekaři pekli pouze základní pečivo, tedy chléb a housky a z ostatních se vyvinuli koláčníci, perníkáři, oplatečníci, kobližníci, mazanečníci apod.

c) Cech mlynářů

– mlynáři museli nejen semlít obilí či slad, ale i vyrábět kroupy a krupici. K jejich řemeslu patřila i dovednost postavit mlýn, zhotovit všechny součásti mlýnského zařízení a umět jej sestavit. Mlynářským mistrům se rovněž ukládala stavba všech vodních děl – jezů, mostů, vodních pil, pomáhali při povodních atd., takže mlynář musel mít kromě znalostí svého řemesla i znalosti z tesařiny, stavitelství či kamenictví.

d) Cech sladovníků

– s první zmínkou o vaření piva a výrobě sladu v Mostě se setkáváme již v privilegii krále Přemysla Otakara II. z roku 1273, kterým městu Mostu uděluje právo mílové, podle kterého se v obvodu jedné míle nesmělo vařit ani prodávat pivo.

e) Pivovarnictví

– jelikož si měšťané původně vařili pivo ve vlastních domech, setkáváme se v Mostě s pivovary až od 16. století. Tím nejstarším byl měšťský pivovar na výrobu bílého piva, který obec zřídila na nádvoří radnice na 1. náměstí. Dalším byl vrchnostenský pivovar, který náležel k panství mosteckého hradu a nacházel se na Zahražanech. První písemná zmínka o něm pochází z r. 1585. Není bez zajímavosti, že pivo se v té době používalo nejen jako nápoj, ale bylo důležitou součástí tehdejší kuchyně, neboť se používalo k výrobě polévek, zálivek, omáček apod.

f) Cech vinařů a ovocnářů

– pěstování vinné révy na svazích kopců v okolí Mostu můžeme vysledovat již na počátku 13. století. Založení prvních vinic je spojeno se starým rodem Hradišiců, kteří jsou zmiňováni v souvislosti s klášteřem Osek. Vinice se nacházely na kopcích Hněvín, Široký vrch, Ressel, Špičák, Lajsník či Šibeník. Za nejlepší víno se považovalo tzv. neveské víno (Himmelwein), které pocházelo z vinic na jižním svahu Hněvína. V minulých letech tento svah znovu osadil vinnou révou mostecký vinař Váňa.

2. Oděvní a textilní řemesla:

K nejvýznamnějším řemeslům se řadili ševci, krejčí a soukeníci neboli pláteníci. Vedle nich ovšem v Mostě od 16. století nacházíme též kloboučníky, kabátníky, punčocháře, tkalce, postřiháče neboli cejkáře (cejk byl druh látky). První písemná zmínka pochází z r. 1352, kdy Karel IV. přikazuje mosteckému rychtáři, aby poskytl zdejšímu cechu ševců stejná práva a výsady, jako má cech ševců v Litoměřicích. Tuto listinu jsem zmiňovala již jako listinu, která je nejstarším písemným dokladem o mosteckých ceších.

Příloha č. 2.2 - Pracovní list k tématu Řemesla a cechy na Mostecku

3. Kožedělná řemesla:

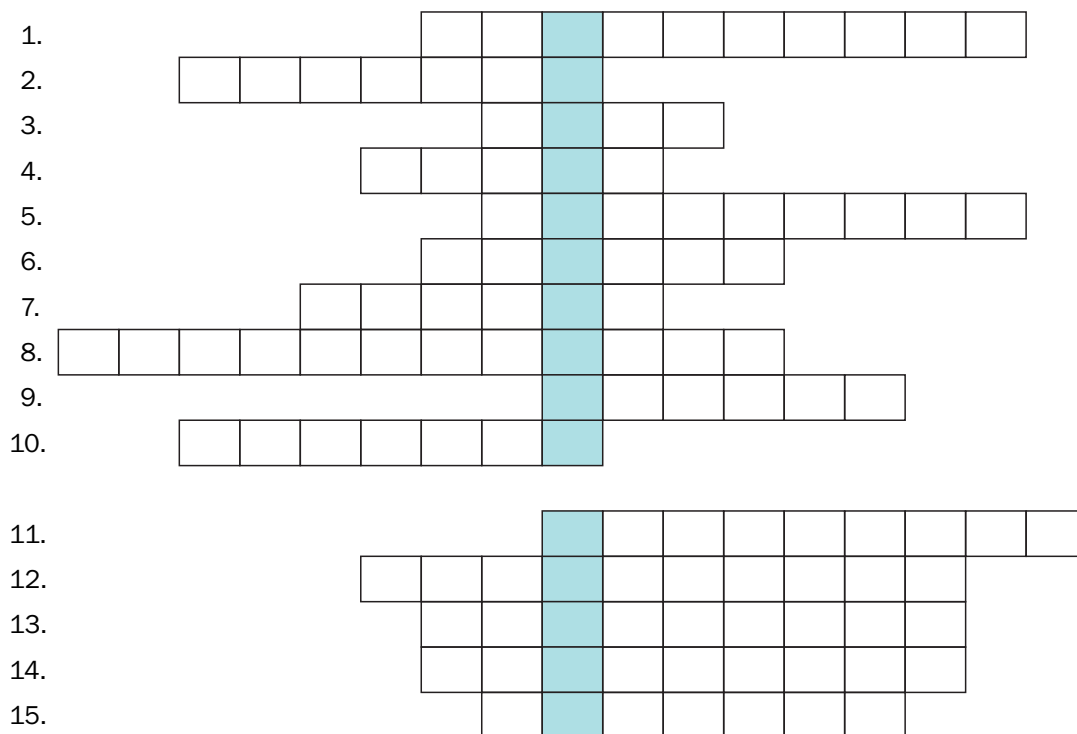
Toto řemeslo úzce souviselo s výrobou oděvů. Zpracovávaly se hlavně kůže hovězí, koňské, kozí, skopové či telecí. Mostečtí kožešníci se slučovali do jednoho cechu spolu s koželuhy, takže to v praxi vypadalo tak, že koželuh přeměnil surovou kůži v tzv. useň, která byla měkká a ohebná a kožešník ji dále zpracoval v konkrétní výrobek.

4. Kovodělná řemesla:

Nejstarším kovodělným řemeslem v Mostě bylo kovářství. Zmínku o něm nalézáme v privilegii krále Přemysla Otakara II. z r. 1273. V Mostě se kováři družili ve společném cechu s kolaři, neboť tato dvě řemesla spolu úzce souvisela. K dalším řemeslníkům tohoto oboru patřili pasíři, kteří se zabývali výrobou pásů a nejrozmanitějších okras tepaných a ražených z mědi, mosazi, zlata nebo stříbra. Pasíři byli v 16. století v Mostě spojeni v jednom cechu se zámečníky, zlatníky, měděnáři, prstýnkáři, mečíři, jehláři apod.

II. Doplně křížovku (veškeré potřebné informace najdeš v textu)**Tajenka:**

Jak se jmenovalo živnostenské oprávnění, které majiteli určovalo příslušnost k cechu se všemi z toho vyplývajícími povinnostmi a právy?

1. Cizí výraz pro nebeské víno.	8. Jedna z dalších nutných znalostí mlynářů.
2. Nejvýznamnější a nejbohatší občané města.	9. Se kterým cechem se družili kováři?
3. Jak se jmenuje přeměněná surová kůže?	10. Jedny z kůží, které zpracovávali kožedělní řemeslníci.
4. Jeden z materiálů, ze kterých pasíři tepali okrasy.	11. Pekaři se specializací.
5. S jakým rodem je spojeno založení prvních vinic na Mostecku?	12. Kde se nacházel vrchnostenský pivovar?
6. Jeden z produktů mlynářů.	13. Jiný výraz pro soukeníky.
7. Jak se jmenuje právo udělené Mostu Přemyslem Otakarem II.?	14. Nejstarší kožedělné řemeslo v Mostě.
	15. K výrobě čeho se používalo pivo?